

En waarom zijn ze er toen niet uitgekropen? Waarom kwamen ze juist nu, nu ze half volwassen waren, als ik het zo mag uitdrukken aan de hand van de grootte der schelpen? En die stinkende soortgenoten? Zouden die ook allemaal op deze manier aan hun eind zijn gekomen? Of zou er een soort ziekte in het spel zijn? Een besmettelijke Maetra ziekte of zo iets, waardoor de dieren uit het zand komen? Het is mij een raadsel. Misschien is het voor één van onze deskundigen niet zo'n raadsel en verschijnt er nog eens iets over dit merkwaardig gedrag in "Het Zeepaard".

C. den Hartog.

126642

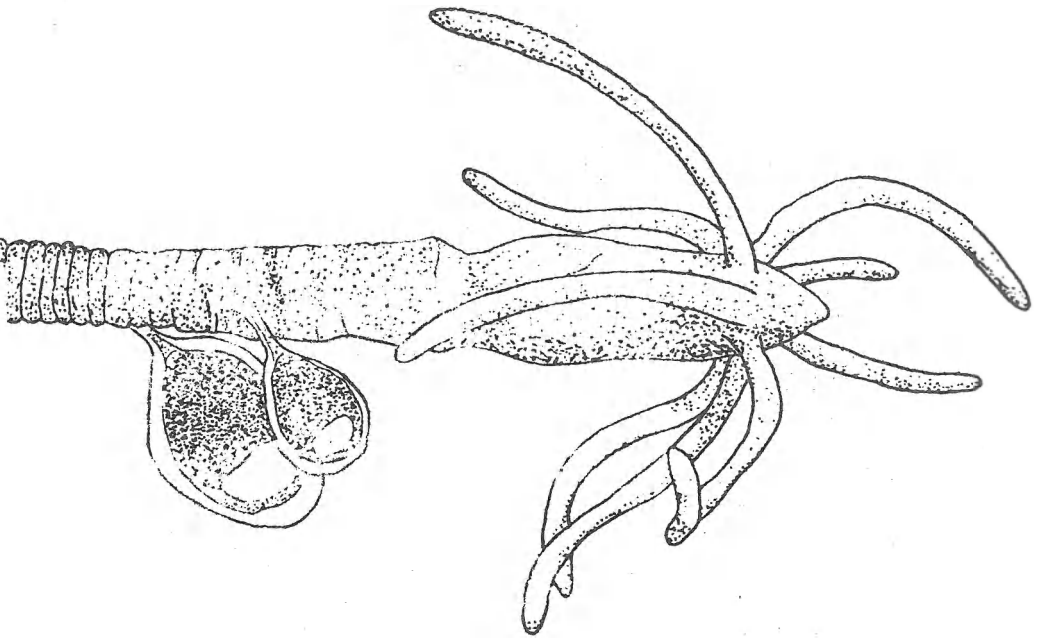
PERIGONIMUS MEGAS, EEN VERGETEN BRAKWATERPOLIEP

Bij zijn onderzoek van de oeverfauna van het Noord-Oostzeekanaal vond KINNE (1956) veelvuldig een grote monopolidiale kolonies vormende poliep van de familie Bougainvilliidae. Voor die tijd werd ze altijd voor Cordylophora caspia gehouden, doch het bleek hem dat ze er in vele opzichten van verschilt, en daarom werd ze als nieuwe soort Perigonimus megas Kinne beschreven, met de volgende diagnose:

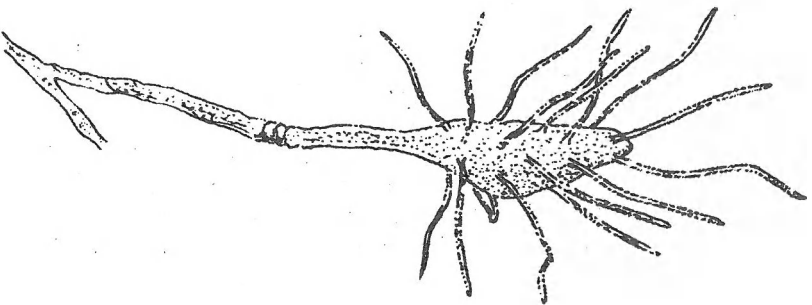
Bougainvilliidae met pseudohydrothecae en sessiele gonophoren aan de stelen van de hydranthen. Vrouwelijke gonophoren 0.3 mm. lang, meestal met 1 ei, mannelijke gonophoren 0.6 mm. lang. Hydranthen 0.6 (0.4-0.7) mm. lang, met 9 - 12 (7 - 15) in een krans om de mondheuvel gerangschikte tentakels. Tot 20 cm. hoge, trosvormige (racemeuse) vertakte kolonies met een tamelijk vast periderm. De verschillen met Cordylophora caspia (Pallas) zijn veleerlei.

1. Perigonimus megas heeft de tentakels in een krans, terwijl ze bij Cordylophora verspreid voorkomen over de gehele hydranth (familiekenmerk van de Clavidae).
2. Perigonimus heeft wel, Cordylophora geen pseudohydrotheca.
3. Het aantal eieren in de vrouwelijke gonophoor bedraagt bij Perigonimus 1, zelden 2, bij Cordylophora 1 - 14, soms zelfs meer.
4. Het periderm is bij Perigonimus veel dikker.

Ik zou deze poliep hier niet ter sprake hebben gebracht,

Perigonimus megas, met jonge ♀ gonoporiën
naar Kinne

Hydrant van Corylophora caspia
orig. A. S. Tulp.

als ze niet in de Nederlandse fauna zou voorkomen. Ook hierover geeft KINNE aanwijzingen van belang, want hij heeft ontdekt dat WAGENAAR HUMMELINCK (1936) in de Zuiderzeemonografie Perigonimus megas afbeeldt, onder de naam Cordylophora caspia f. lacustris (fig. 1b), en dat VERVOORT deze afbeelding in de "Fauna van Nederland" heeft overgenomen als Cordylophora caspia f. typica (fig. 47a). Het verdient dus alleszins de moeite om het Nederlandse Cordylophora materiaal te reviseren.

Over de oecologie kan nog het volgende opgemerkt worden, ze leeft op harde substraten, als stenen, op palen en steigerwerken, tot 3 m. diepte. Ze heeft haar optimum in water van 0.7 - 3.1 o/oo Cl' gehalte, binnen een jaarlijks temperatuurtraject van 0.3° - 23.4° C. Ze plant zich voort van juni tot september, bij watertemperaturen boven 14° C. Vermoedelijk is ze 2 - 3-jarig.

Ik vond haar massaal bij Willemstad aan het Hollands Diep. Ze leeft er op houtwerk, tezamen met Balanus improvisus; slechts het hoogste deel van de zone valt droog (-40 cm. NAP). Solitaire individuen dringen nog tot het niveau van NAP door. Op beschaduwde plaatsen stijgt ze soms veel hoger op. Epizoïsch op de Perigonimus kwamen af en toe kleine exemplaren van Cordylophora caspia voor. Het zoutgehalte varieert ter plaatse van 0.1 - 4.5 o/oo Cl', wellicht nog meer. De dagelijkse schommeling op 8 november '58 verliep b.v. van 0.1 - 1.3 o/oo Cl'.

Wie vindt er meer?

Literatuur:

- O. Kinne, Perigonimus megas, ein neuer brackwasserlebender Hydroïdpolyp aus der Familie Bougainvilliidae. Zool. Jahrb. Syst. 84 (1956), 257 - 268, 7 fig.
- W. Vervoort, Hydrozoa, A hydropolyphen. Fauna van Nederland, afl. 14 (1946) 118 - 123, fig. 47, 48.
- P. Wagenaar Hummelinck, Hydropolyphen, in: Flora en Fauna der Zuiderzee 2 (1936), 42, fig. 1.

J.H. Stock.

HET ZWEMMEN VAN DE ZEEPIER

1266/3

"Verschillende malen zagen de Heer Johnstone en ik meer dan 10 exemplaren van deze wormen (= Arenicola) rondzwem-